

روزشمار جنگ

شنبه

۱۸ مرداد ۱۳۵۹

۲۷ رمضان ۱۴۰۰

۹ اوت ۱۹۸۰

۲۰۳

امروز مجدداً نیروهای عراقی مناطق باویسی تا نفت‌شهر و اطراف قصرشیرین را زیر آتش سنگین توپخانه گرفتند.

بنا به گزارش‌ها، در ساعت ۱۰:۳۰، ارتش بعث عراق پاسگاه‌های نفت‌شهر، سه‌تپان، چقاشیرگه، سلمان‌کشته و سانوپا را زیر آتش سلاح‌های سنگین خود قرار داد که با مقابله شدید مأموران این پاسگاه‌ها روبه‌رو شد. فرمانده گروهان سومار نیز با تعدادی از نیروها و سلاح‌های سنگین به کمک پاسگاه‌های درگیر شتافتند.^(۱)

گزارش بعدی گروهان سومار حاکی است که درگیری در نفت‌شهر در ساعت ۱۱:۳۰ خاتمه یافت و بر اثر اصابت ترکش گلوله توپ، یک دستگاه وسیله نقلیه شرکت نفت آتش گرفت و یکی از کارگران این شرکت مجروح شد.

درگیری در پاسگاه چقاشیرگه نیز در ساعت ۱۱:۳۰، خاتمه یافت که بر اثر اصابت گلوله دشمن به ساختمان پاسگاه جدید چقاشیرگه خساراتی وارد آمد. نیروهای خودی نیز مواضع دشمن را منهدم و چند منبع نفتی عراق را به آتش کشیدند.^(۲)

امروز همچنین نیروهای عراقی یک بار دیگر شهر قصرشیرین و پاسگاه‌های دربندجوق و یکه‌شان را زیر آتش توپخانه گرفتند که با مقابله نیروهای ارتش و سپاه پاسداران مواجه شدند. در این تبادل آتش که تا ساعت ۱۱ صبح، ادامه داشت، به کابل برق قصرشیرین خساراتی وارد آمد.^(۳)

از سوی دیگر، در ادامه تحرکات مرزی عراق، گزارش پاسگاه کانی‌شیخ، تابع گروهان سومار، حاکی است: «در ساعت ۲۲:۳۰ مورخه ۵۹/۵/۱۸، تعداد ۱۰ الی ۱۳ تانک و خودرو ارتش عراق به‌طور ستون و به فاصله ۲۰۰ الی ۳۰۰ متری به سمت جنوب سنگرهای شماره ۲ و ۳ حرکت نموده‌اند و احتمال حمله به پاسگاه [کانی‌شیخ] وجود دارد.»^(۴) همچنین «به گزارش پاسگاه انجیره و شوروشیرین در ساعت ۱۲ امروز، تعداد چند دستگاه خودرو از نوع تریلر حامل توپ وارد پاسگاه علی‌الشهداء عراق شده و مستقر گردیده‌اند.»^(۵)

در جنوب نیز تحرکات عراق مدنظر است. ازجمله اخبار برون مرزی استانداری خوزستان نشان می‌دهد «امروز یک شرکت ژاپنی مبادرت به ایجاد یک پل جدید بر روی رودخانهٔ الدویب که مناطق محیله و الزیادیه را به هم متصل می‌کند، نمود. به همین منظور، بولدوزرها برای گشودن خیابانی که از شاهراه بصره - فاو به شطالعرب منتهی می‌گردد، اقدام به کندن نخل‌ها کرده‌اند. خیابان یادشده آسفالت می‌باشد.»^(۶)

در همین حال، از سومار خبر می‌رسد که حکومت بعث عراق در ۲۴ ساعت گذشته، ۷ نفر دیگر از عراقی‌های ایرانی‌الاصل مقیم این کشور را از طریق مرز سومار از آن کشور اخراج کرده است. با ورود این عده، تعداد اخراج‌شدگان از عراق تاکنون به ۳۸۰۲۲ تن رسیده است.^(۷) از طرف دیگر، منابع اطلاعاتی ارتش عراق ادعا کرده‌اند که «در میوان تعداد ۱۰۰ نفر مسلح به سرپرستی بگ حاج صفر، قصد حمله به واحدهای تیپ ۱۱۶ گارد مرزی را دارند.» این منابع گفته‌اند: «افراد مسلح مزبور مسلح به برنو، کلاشینکف و خمپاره‌انداز ۸۱ و ۱۲۰ [میلی‌متری] می‌باشند.» مقامات فوق با تأکید و هشدار به واحدهای تیپ مذکور خواستار پاسخ‌گویی به هرگونه عملیات ازطرف ایران شده‌اند.^(۸)

۲۰۴

گزارش‌های متعدد از نقده حاکی است که این شهر در طول شب گذشته تا روشنایی صبحگاهی امروز وضعیت کاملاً ناآرامی داشته است. دراین حال اشنویه نیز روز ناآرامی را پشت سر گذاشت و در ارومیه هم دو مورد بمب‌گذاری ناموفق انجام شد.

حدود ساعت ۲ بامداد امروز، سپاه نقده گزارش داد: «از ساعت ۲۱:۳۰، با سلاح سنگین ازقبیل خمپاره ۱۲۰ و ۸۱ و سلاح‌های کوچکی که از داخل شهر از محلهٔ کردنشین شلیک می‌شد سطح شهر تماماً زیر آتش دمکرات‌ها و ضدانقلاب بود. سپاه پاسداران بلافاصله اقدام به مقابله نموده و تا حال موفق شده مهاجمین را وادار به عقب‌نشینی نماید، از اهالی ترک شهر حدود ۳۰ نفر زخمی و ۲ نفر کشته و از سپاه پاسداران ۴ نفر مجروح به نام‌های ابراهیم حمزه‌زاده، علی نامدار، قلی محمدیان، محرم پویا به جای می‌ماند، درگیری ادامه دارد.»

گزارش تلفنی دیگر سپاه نقده حاکی است: «[مهاجمان] به شهر حمله کرده و با خمپاره شهر را می‌کوبند و چند خمپاره به خانه‌های شهر برخورد کرده و تا ساعت ۰۰:۳۰ حدود ۱۰ تا ۱۲ نفر زخمی و ۲ نفر کشته و فعلاً تیراندازی ادامه دارد و برادران پاسدار با همکاری ژاندارمری شدیداً دفاع می‌کنند، ۳ نفر از زخمی‌ها پاسدار که حال یکی وخیم می‌باشد، به ارتش و ژاندارمری و استانداری اطلاع داده شده است.»^(۹)

ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی آخرین تلفات نیروهای خودی را در ساعت ۱۹:۳۰، ۴ کشته و ۳۱ مجروح اعلام کرد،^(۱۰) اما مهندس طاهری، استاندار آذربایجان غربی، درمورد درگیری

نقده و تلفات آن گفت: ۴۷ نفر بر اثر شلیخون هفت ساعته گروه‌های مهاجم ضدانقلاب به نقده زخمی و ۴ تن شهید شدند. وی افزود: ساعت ۲۲ جمعه شب، مهاجمان ضدانقلاب با توپ، خمپاره، آرپی‌جی ۷ و دیگر سلاح‌های سنگین و سبک به شهر نقده حمله کردند. این درگیری تا ساعت ۵ بامداد روز بعد، ادامه داشت. گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران ارومیه نیز حاکی است در این درگیری ۲ تن از مهاجمان مسلح غیرقانونی کشته و تعداد زیادی زخمی شدند.^(۱۱) همچنین مسجد صاحب‌الزمان نقده آسیب دید.^(۱۲) در این درگیری افراد ضدانقلاب از منازل مسکونی شهر استفاده کرده و آنها را سنگر خود قرار داده بودند.^(۱۳) گفته می‌شود که ضدانقلابیون مسلحی که به شهر نقده حمله کرده بودند از روستاهای "کلدان" و "قارنه" آمده بودند.^(۱۴)

اما گزارش سرگرد نجفی، سرپرست گروهان پاک‌سازی نقده، حاکی است: «ضدانقلابیون از آبادی "گلبن" با اسلحه‌های سنگین به طرف شهر نقده تیراندازی کرده‌اند که در نتیجه تعدادی زخمی و خساراتی به بار آمده است.» افسر مزبور برای خاموش کردن آتش ضدانقلابیون آبادی گلبن، توسط توپخانه زمینی یا از طریق هوا، از لشکر ۶۴ تقاضای پشتیبانی کرده است.^(۱۵)

همچنین، مهجور فرماندار ارومیه، اظهار کرد: «به دنبال درگیری در شهرستان نقده، یک دستگاه آمبولانس ژاندارمری حامل یک افسر وظیفه پزشک که از اشنویه عازم نقده جهت کمک به مجروحین بود، بر اثر انفجار مین منهدم شد که در نتیجه پای افسر پزشک بر اثر انفجار مین قطع شد و دو نظامی دیگر نیز به شدت مجروح شدند.»^(۱۶)

گزارش‌های تکمیلی حاکی از آن است که در همین شب، ۲ تانک لشکر ۶۴ ارومیه که برای کمک از اشنویه عازم نقده بودند در اطراف اشنویه، مورد حمله مهاجمان واقع شدند که یکی از تانک‌ها منهدم گردید و ۳ تن از خدمه آن کشته شدند و تانک دیگر با ۳ تن از خدمه‌اش به گروگان گرفته شد.^(۱۷)

از سوی دیگر، هم‌زمان با درگیری در نقده، دو پایگاه ژاندارمری در روستاهای شیطان‌آباد از توابع ارومیه و دو آب از توابع شهرستان نقده، هدف حمله گروه‌های مهاجم قرار گرفت. استاندار آذربایجان غربی در این باره گفت: «ساعت ۲۳:۴۰ جمعه شب، به پایگاه شیطان‌آباد از سوی گروه‌های مهاجم حمله شد که بلافاصله پرسنل پایگاه پاسخ دادند و مهاجمین پس از ساعتی مجبور به فرار شدند. در این درگیری هیچ‌گونه آسیبی به پایگاه وارد نیامد.» استاندار افزود: «در ساعت یک بامداد نیز به پاسگاه "دو آب کوه" نقده بین راه نقده - جلدیان حمله شد که این حمله نیز با مقاومت پرسنل پاسگاه روبه‌رو شد و مهاجمین یک ساعت بعد مجبور به فرار شدند. در این درگیری ۳ تن از افراد پاسگاه مجروح شدند.»^(۱۸)

در پی درگیری خونین نقده، که از ساعت ۹:۳۰ دیشب شروع و تا ۵:۳۰ بامداد امروز به طول انجامید، سپاه پاسداران این شهر باتوجه به نامه شکوائیه امام‌جمعه کردهای نقده به فرمانده سپاه

مرکز - مبنی بر حمله نیروهای سپاه به محله‌های کردنشین شهر نقده و گلوله‌باران این مناطق - ضمن ارسال نامه‌ی جوابیه به سپاه مرکز، گزارشی از درگیری‌ها را با جزئیات بیشتر و تکمیلی بیان کرده و سخنان امام‌جمعه‌ی کردهای نقده را خلاف واقع دانسته است. در این نامه آمده است:

«به تاریخ هجدهم ماه جاری [امروز]، مهاجمین مسلح غیرقانونی با استفاده از اسلحه‌های سنگین از جمله خمپاره ۱۲۰ میلی متری، از گردنه‌های مشرف، شهر نقده را زیر آتش گرفته و در این میان تعداد ۷ نفر از برادران ترک شهید و ۳۳ نفر مجروح شدند و تعداد ۲ نفر از برادران بارزانی کشته و ۲ نفر دیگر زخمی شدند و چندین خانه‌ی مسکونی برادران کرد و ترک و حتی مسجد جامع ترک‌ها آسیب فراوان دیده است و در این رابطه ادعاهای ملاصالح رحیمی [امام‌جمعه‌ی کردهای نقده] که گفته است پاسداران نقده منطقه‌ی کردنشین را به خمپاره بسته بود، کذب محض است؛ به دلیل اینکه افراد سپاه جهت محافظت از برادران کرد و دلگرمی آنان فوراً در منطقه‌ی کردنشین مستقر [شدند] و فقط به تیراندازی مهاجمین پاسخ می‌دادند و افراد ژاندارمری و کمیتہ نیز در اطراف بودند. حتی بعد از اتمام تیراندازی و عقب‌نشینی مهاجمین، یک گروه از افراد سپاه در منطقه‌ی کردنشین به گشت‌زنی پرداخته و سه نفر دیگر نیز به عنوان محافظت از خانواده و شخص آقای ملاصالح رحیمی در پشت‌بام و جلو درب [منزل ایشان] کشیک می‌دادند.»^(۱۹)

همچنین جلایی‌پور، فرماندار نقده، اعلام کرد: «در عملیات پاک‌سازی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نقده، دهات کردنشین دیزج، خلیفان و مهماندار خلع‌سلاح شدند. ده خلیفان یکی از پایگاه‌های مهم ضدانقلاب در شانزده ماه اخیر در منطقه بود که پس از خلع‌سلاح مهاجمین، نیروهای سپاه پاسداران در این ده مستقر شدند تا امنیت اهالی کردنشین را تأمین نمایند.» وی افزود: «در این عملیات یکی از اعضای سپاه پاسداران زخمی شد.» این گزارش حاکی است که ملاصالح رحیمی یکی از روحانیون منطقه‌ی کردنشین نقده کلیه سلاح و مهمات خود را به ستاد عملیات سپاه پاسداران تحویل داد.^(۲۰)

یک گزارش سپاه مرکز نیز در مورد رعایت نکات ایمنی به منظور خلع‌سلاح کامل عوامل مسلح غیرقانونی در این منطقه، از دستور کنترل شدید کلیه جاده‌های ورودی و خروجی به شهرهای ارومیه و نقده حکایت دارد.^(۲۱) در همین حال، استاندار آذربایجان غربی درباره خلع‌سلاح نقده اطلاعیه‌ای منتشر کرد که در آن آمده است:

«پیرو اطلاعیه‌ی لشکر ۶۴ ارومیه مبنی بر خلع‌سلاح نقده، روز شنبه خلع‌سلاح منطقه‌ی کردنشین توسط سپاه پاسداران با رعایت کامل اخلاق اسلامی انجام گرفت. فرماندار نقده ضمن تشکر از سپاه پاسداران به کلیه برادران کرد نقده اعلام کرد که امنیت کامل منطقه‌ی کردنشین توسط سپاه پاسداران تضمین و به کلیه نیروهای مسلح غیر از سپاه و شهربانی اعلام می‌کند که به منطقه‌ی کردنشین وارد نشوند، در غیر این صورت توسط سپاه جلب و به دادگاه تحویل داده خواهند شد.»^(۲۲)

در این حال، گاه در حین عملیات نیروهای مشترک خودی اتفاقاتی رخ می‌دهد که نشان از ناهماهنگی نیروها دارد. گزارش سپاه ارومیه در مورد یک حادثه تقریباً مشکوک نمونه‌ای از این موارد است. در این گزارش آمده است:

«طبق اطلاع رسیده از نقده، هنگامی که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نقده از خلع سلاح سه روستای کردنشین اطراف نقده [روستاهای دیزج، خلیفان و مهماندار] در ساعت ۹ [صبح] برمی‌گشته، با آتش هلیکوپتری که از لشکر ۶۴ عازم آنجا بوده روبه‌رو می‌شوند. در این تیراندازی ۴ نفر از برادران زخمی شده‌اند و علت این تیراندازی فعلاً معلوم نیست.»^(۲۳)

همچنین، از ارومیه خبر می‌رسد که امروز یک بمب ساعتی قوی قبل از انفجار در نزدیکی دانشگاه ارومیه کشف و خنثی شد. به گفته استاندار آذربایجان غربی، این بمب قرار بود در ساعت ۱۱ امروز منفجر شود که به‌موقع با تلاش مأموران شهربانی خنثی شد.^(۲۴)

ساعت ۵:۵۵ امروز یک بمب ساعتی که عوامل ناشناس آن را در زیر ماشین سرگرد تفقیدی، فرمانده گردان متخصص خنثی‌سازی لشکر ۶۴ ارومیه، کار گذاشته بودند، کشف و خنثی گردید.^(۲۵)

امروز نیز منطقه اشنویه همچنان ناآرام بود. از بعدازظهر امروز، درگیری در اطراف اشنویه روی داد. مهندس طاهری، استاندار آذربایجان غربی، ضمن تأیید این خبر گفت که امروز شهرستان نقده ظاهراً آرام بود، ولی در اطراف اشنویه درگیری‌هایی بین نیروهای انقلاب و مهاجمان مسلح غیرقانونی به وجود آمده است. وی افزود: در این درگیری‌ها تاکنون یک نفر از افراد جوانمرد به شهادت رسیده است.^(۲۶)

در همین حال، در کیهان امروز گزارشی درج شد که در آن آمده است: «بر اثر بالاگرفتن اختلاف و زدوخورد بین کردها و ترک‌های اشنویه، ۱۵۰ نفر از کردهای اشنویه در فرمانداری مهاباد متحصن شدند. این عده برای جلوگیری از گسترش جنگ خانگی در اشنویه از رئیس‌جمهوری استمداد کردند.» بنا به گفته باباطاهری، فرماندار مهاباد، این عده خواستار رسیدگی فوری مقامات مسئول به مشکلات منطقه خود شدند. فرماندار مهاباد همچنین گفت: «متحصنینی که به نمایندگی از سوی روستاییان اشنویه به مهاباد آمده‌اند اعلام کرده‌اند که به‌بهانه خلع سلاح، شدیداً مورد آزار و اذیت قرار گرفته‌اند.» حاج ملاابراهیم راوندی یکی از متحصنین اهل اشنویه نیز درباره حوادث اخیر و انگیزه تحصن مردم مناطق کردنشین اشنویه گفت: «اختلاف کردها و ترک‌ها از زمان جنگ خانگی نقده شروع شد و زمینه آن تا امروز ادامه داشته است.» وی افزود: «در ادامه این اختلاف و آغاز درگیری‌های دو طرف، یک نفر کشته و تعدادی مجروح و اموال گروهی از مردم به یغما رفته است.» وی ضمن تذکر و هشدار به دولت گفت: «چنانچه دولت و رئیس‌جمهوری برای رفع غائله اقدام قاطع و مؤثر انجام ندهد، امکان گسترش جنگ خانگی و توسعه درگیری‌ها بسیار وجود دارد.»^(۲۷)

* ضمیمه دارد؛ نامه ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران به فرماندهی سپاه پاسداران در مورد این حادثه.

امروز نیز تحرکات و درگیری‌های مسلحانه در چندین نقطه از مناطق کردنشین ادامه داشت. بنا به گزارش ناحیه ژاندارمری کرمانشاه، «در ساعت ۱۹ امروز، مهاجمین [مسلح ضدانقلاب] از ارتفاعات اطراف پاوه اقدام به تیراندازی با خمپاره‌انداز به طرف گردان ارتش مستقر در پاوه نمودند که با آتش متقابل نیروهای خودی مواجه و تلفات و ضایعاتی در بین نبوده است و درحال حاضر (ساعت ۰۴:۴۰ بامداد) تیراندازی به‌طور خفیف ادامه دارد.»^(۲۸)

شهربانی پاوه نیز اعلام کرد: «در ساعت ۱۹:۲۵ روز جاری به‌وسیله افراد مهاجم از ارتفاعات اطراف کوه‌های "دشه" ۷ گلوله خمپاره به طرف شهر شلیک شد که در چهار کیلومتری شهر به زمین اصابت نمود و تاکنون (ساعت ۰۴:۴۰ نیمه شب) خساراتی نداشته است.»^(۲۹)

دراین حال، کاظمی، فرماندار پاوه، درباره مهاجرت گروهی از مردم نوسود به شهر پاوه گفت: «درحال حاضر، حدود ۱۷۰ نفر از مردم و کارمندان شهر نوسود از این شهر مهاجرت کرده و دسته‌دسته خود را به پاوه می‌رسانند. مهاجمین [ضدانقلاب] از محل فرار مردم اطلاع پیدا کرده و مانع عبور آنها از این محل شدند، ولی کماکان مردم تحت فشاری شدید، از کوه‌های اطراف خود را به شهر پاوه می‌رسانند.» وی سپس گفت: «به‌زودی تکلیف شهر نوسود را روشن خواهیم کرد و دست ضدانقلابیون را از منطقه کوتاه می‌کنیم و مردم به خانه و کاشانه خود بازخواهند گشت.» وی افزود: «درحال حاضر، مناطق باینگان و نوریاب و سایر مناطق از آرامش کامل برخوردارند و تنها منطقه نوسود در اختیار عناصر ضدانقلاب قرار دارد.»^(۳۰) همچنین، از ساعت ۲۲:۳۰ دقیقه شب پیش، مهاجمان مسلح [ضدانقلاب] با شلیک خمپاره به‌سوی یگان‌های مستقر در کامیاران در ضلع جنوب‌غربی این بخش، حمله کردند. در این درگیری که تا ساعت ۲:۳۰ بامداد امروز ادامه یافت، نیروهای مسلح خودی به آتش مهاجمان [ضدانقلاب] پاسخ دادند و به نیروهای جمهوری اسلامی آسیبی وارد نیامد.^(۳۱) از طرف دیگر، بنا به گزارش سخنگوی مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، در عملیات پاک‌سازی که امروز توسط سپاه پاسداران و ارتش جمهوری اسلامی ایران در روستای کانی‌سانان مریوان اجرا شد، ضمن درگیری با مهاجمان [مسلح غیرقانونی]، ۵ نفر از آنها کشته و ۲۱ نفر دستگیر شدند و تعداد ۳۰ قبضه اسلحه شکاری پران به دست آمد. در این عملیات یک نفر از افراد سپاه پاسداران زخمی و تعدادی از مهاجمان معاند با نظام کشته یا زخمی شدند. براساس همین گزارش، حزب کومه‌له ضمن اعلامیه‌ای اخطار کرده است که اگر سپاه پاسداران تا روز عید فطر شهر را تخلیه نکند، شهر را حمام خون می‌کنیم.^(۳۲) درضمن امروز در مریوان ۲ نفر از افراد مسلح غیرقانونی با دو قبضه اسلحه کلاشینکف و برنو خود را تسلیم سپاه پاسداران کردند.^(۳۳)

از سنجیدگی نیز خبر می‌رسد تعدادی اسلحه و مهمات توسط سازمان پیشمرگان مسلمان کرد کشف شده است. بنا به گزارش خبرگزاری پارس از سنجیدگی، این سازمان گزارش داد که امروز «یک قبضه برنو و یک قبضه پنج‌تیر روسی به‌وسیله افراد این سازمان در سنجیدگی کشف شد. از

یک گروه وابسته به سازمان به اصطلاح رزمندگان آزادی طبقه کارگر مستقر در خیابان فردوسی سابق سنندج نیز تعدادی کتاب‌های ضداسلامی، اعلامیه‌های علیه جمهوری اسلامی ایران و وسایل آتش‌زا و مهمات برای انفجار و خرابکاری کشف گردید.^(۳۴) همچنین، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سنندج شامگاه امروز در خیابان ادب سنندج، یک دستگاه ماشین استنسیل، تعداد زیادی فشنگ، ۲ شناسنامه جعلی، چند بطری مشروب، تعدادی نشریات کمونیستی و یک قبضه کلت کشف کرد. در همین خصوص ۳ نفر دستگیر شدند.^(۳۵)

از سوی دیگر، باتوجه به نقل و انتقالات شدید دشمن در منطقه بانه، واحد عملیات سپاه سنندج خواستار تجهیز بیشتر نیروهای پیشمرگان مسلمان کرد شد. در این گزارش آمده است: «طبق اطلاع موثق، به علت اینکه دشمن دست به نقل و انتقالات زده و پیشمرگان خود را هرچه بیشتر به بانه نزدیک کرده و قصد انجام عملیات دارند، جهت مقابله با آنها و نیز اعزام نیرو به دهات اطراف جهت غافلگیرکردن آنها نیاز مبرم و شدید به تجهیز پیشمرگان مسلمان می‌باشد. لطفاً سریع‌تر حداقل جهت صد نفر اسلحه و به تناسب، تدارکات لازم را ارسال دارید.»^(۳۶)

۲۰۶

باوجود گذشت ۱۹ ماه از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، هنوز هم به گونه‌ای، وضعیت دوران انقلاب در برخی مناطق و شهرها حاکم است و برقراری کامل نظم عمومی توسط نهادهای مسئول به زمان بیشتری نیاز دارد. جو انقلابی حاکم بر جامعه باعث شده است که هر شخص و هر جریان و گرایشی، برای دستیابی به خواسته‌اش، از همان روش‌های مورد استفاده در زمان انقلاب، بهره گیرد. به‌طورطبیعی، در این میان، بعضاً فضای بسیار مناسبی نیز برای تبلیغات و بزرگ‌نمایی برخی گروه‌ها و احزاب پدید می‌آید. ازجمله این گروه‌ها سازمان مجاهدین خلق (منافقین) است که طبق روش معمول، در برخی مناطق به وسیله هواداران خود ابتدا به بهانه‌های مختلف، ایجاد درگیری کرده و سپس با استفاده از جو متشنج پیش آمده، شروع به تبلیغات مظلوم‌نمایانه و جذب بیشتر هوادار می‌کند. درگیری به‌وجودآمده در مراسم راه‌پیمایی روز قدس در گزنک آمل در این مجموعه قرار می‌گیرد. گزارش خبرگزاری پارس در این مورد، گویای مطلب است. در این گزارش آمده است: «پس از درگیری اخیر راه‌پیمایان روز قدس و هواداران مجاهدین [منافقین] در گزنک، هم‌اکنون [در] یکی از مناطق درگیری به نام "قادی محله" از سوی طرفداران مجاهدین، حکومت نظامی اعلام شده است. به‌موجب همین گزارش، از سوی دادستانی انقلاب اسلامی آمل، به آنها اخطار شده است که چنانچه تا فردا دست از این اعمال خود برنداشته، به‌شدت با آنها رفتار خواهد شد. همچنین به‌هنگام تشییع جنازه شهید حمید معلمی - که در ساعت ۱۰ صبح از مسجد امام حسین آغاز گردید - امام جمعه آمل، حجت‌الاسلام حسن‌زاده [آملی]، پس از تجلیل از مقام شهید، اعلام کرد که فردا تمام ادارات و مغازه‌ها را تعطیل کرده و در مسجد متحصن گردیم تا تکلیف ما با آنها روشن شود.»

این گزارش می‌افزاید: «صبح امروز، گروهی از طرف‌داران مجاهدین [منافقین] با نشر و پخش اعلامیه‌هایی مبنی بر محکوم کردن سپاه پاسداران این شهر و مقصردانستن این ارگان انقلابی در قتل قدرت‌الله زاهدی، [سبب شدند تا] درگیری‌هایی در شهر آغاز گردید. در پی این درگیری‌ها، عده‌ای زخمی و تعداد ۱۲ نفر دستگیر شدند. همچنین به همین مناسبت، امروز بازار آمل به حالت تعطیل درآمد.»^(۳۷)

در این حال، گزارش خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی از آمل درباره حادثه دیروز و وقایع امروز آمل حاکی است: «... در پی دعوتی که از سوی امام‌جمعه آمل، آیت‌الله حسن‌زاده آملی، در مراسم تشییع جنازه حمید معلمی مبنی بر تعطیل یکپارچه بازار و تحصن مردم در تکیه "اسک" به منظور روشن شدن وضعیت چگونگی پاک‌سازی افراد ضدانقلاب در ادارات، به خصوص آموزش و پرورش و پاک‌سازی شهر از وجود گروه‌های ضدانقلاب و توطئه‌گر و مجازات عاملین درگیری‌های گزنگ - که اکنون در تهران در بازداشت به سر می‌برند - به عمل آمد، بازار آمل امروز یکپارچه تعطیل و گروه‌های مردم ضمن تجمع در تکیه اسک، خواستار اقدام فوری جهت برآوردن خواسته‌هایشان از سوی مسئولین امر شدند.» خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی سپس به نقل مصاحبه خود با برخی متحصنین پرداخته و می‌نویسد: «همچنین جامعه روحانیت آمل با انتشار اطلاعیه‌ای از تحصن مردم آمل پشتیبانی نموده و تا حصول قطعی نتیجه، با مردم به تحصن خواهند نشست.»^(۳۸)

از سوی دیگر، گزارش خبرگزاری پارس از خرم‌آباد حاکی از آن است که هواداران مجاهدین خلق (منافقین) در این شهر نیز مسئله‌ساز بوده‌اند. این گزارش حاکی است: «فرمانده عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خرم‌آباد اعلام کرد: تعدادی از افراد وابسته به جنبش مجاهدین خلق [منافقین] این شهرستان در رابطه با کشف وسایلی در محل تردد آنها که از سوی سپاه پاسداران خرم‌آباد غیرمجاز تلقی می‌شد، دستگیر شدند.» بنا به همین گزارش: «در پی این دستگیری، عده‌ای به هواداری دستگیرشدگان در مقابل سپاه پاسداران خرم‌آباد اجتماع کردند که پس از مدتی، به دنبال افشاگری‌های مسئولین سپاه و توده مردم منطقه، متفرق شدند.»^(۳۹)

۲۰۷

در حالی که بعدازظهر امروز، محاکمه ۵ تن دیگر از کودتاگران در دادگاه ویژه انقلاب آغاز شده است،^(۴۰) روزنامه کیهان در شماره امروز خود، مقاله‌ای از نشریه میل/یست چاپ لندن را با عنوان "ایران: هیچ کودتایی ناگهانی و در کوتاه‌مدت ممکن نیست" ترجمه و منتشر کرده است. در بخش‌هایی از این مقاله تحلیلی که به بررسی وضعیت داخلی و زمینه‌های کودتا در ایران پرداخته، آمده است:

* ضمیمه دارد؛ بخش‌هایی از اطلاعیه حزب جمهوری اسلامی آمل درباره حوادث روز گذشته در راهپیمایی روز قدس در گزنگ آمل.

«بعد از اینکه رئیس‌جمهوری ایران چندی پیش اظهار داشت طی چهار ماه گذشته، "هفت توطئه کودتا" کشف و خنثی شده است، این سؤال به ذهن انسان می‌رسد که آیا اصولاً احتمال کودتا در آینده‌ای نزدیک در ایران وجود دارد یا نه؟... در این چارچوب است که ما این اعمال برخی از افسران نیروهای مسلح را در نظر داشته باشیم. طرف‌داران بختیار (به اصطلاح دنبال یک ایران دمکراتیک هستند) در این بین، طرفی نخواهند بست؛ چراکه به محض بروز یک جنگ داخلی، نه تنها سال‌ها از یک رأی‌گیری آزاد خبری نخواهد بود، بلکه این "ژنرال‌ها" هستند که بی‌تردید برنده خواهند شد و در این صورت قدرت به زیر کشیدن آنها هم کار آسانی نخواهد بود. اما اگر قرار باشد غیر از این دو گروه (ارتشیان یا طرف‌داران بختیار) گروه سومى علیه انقلاب دست به تحریک بزند آن وقت این سؤال مطرح می‌شود که در دو طرف گود چه نیروهائی سنگر خواهند گرفت؟ آیت‌الله خمینی به سادگی قادر است پاسداران، اقشار پایین ارتش، پلیس و توده‌های میلیونی مردم شهر و روستا، کارگران و همچنین گروه‌های رادیکال و چپ را بسیج کند، بجز یقه‌سفیدان (اصطلاحی برای مدیران و کارمندان مرفه). اتحاد اقشار مذکور بسیار اساسی و لازم است و درست اتحاد همین اقشار هم بود که پیروزی انقلاب را ممکن ساخت. در طرف مقابل، عده‌ای بازماندگان فراری نیروهای سه‌گانه یا افسران "نخبه" رژیم گذشته، ثروتمندان و همچنین تعدادی از یقه‌سفیدان ناراضی چه در بخش‌های دولتی و چه در بخش‌های خصوصی قرار دارند. یعنی در میان طبقه کارمند اگرچه خیلی‌ها دست به اعتصاب زدند، ولی این عده کسانی بودند که فقط نشستند و انقلاب را از طریق تلویزیون دنبال کردند. در این ارزیابی نیروها باید افزود که اگرچه مخالفان رژیم انقلابی ایران "حرفه‌ای" اند ولی به شدت از پشتوانه توده‌ای دور هستند. افسران فراری ارتش قادرند خسارات زیادی وارد کنند و حتی مردم بی‌شماری را هم خواهند کشت، ولی هرگز جنگ داخلی را برنده نخواهند شد.»

در ادامه این مقاله همچنین آمده است: «درست است که عده‌ای ناراضی وجود دارد و برخی‌ها هم می‌بینند که انتظاراتشان برآورده نشده و یا شاید هرگز برآورده نشود، اما خیلی‌ها هم هنوز امیدوارند و بروز کوچک‌ترین حرکتی علیه دولت باعث خواهد شد اینها دست از نارضایتی خود بکشند. اگر مجبور به انتخاب بشوند، بدون شک "امام" را انتخاب خواهند کرد. کشاورزی که تا زانو توی آب بود می‌گفت: "امام مرد خوبی است، او درست مثل من روی یک پتوی ساده می‌خوابد، ولی بعضی از اطرافیانش آدم‌های خوبی نیستند." برای مردی مثل این کشاورز، نظامیان کودتاگر هیچ‌کاری نخواهند توانست کرد. حتی یک پتو هم به او نخواهند توانست داد. درست نقطه مقابل این کشاورز، شخصی قرار داشت که به تازگی از یک وزارتخانه تصفیه شده بود و البته مقام مهمی هم داشت. او می‌گفت: "توده‌ها" دارند از آقای خمینی فاصله می‌گیرند. پرسیدیم: منظورت از توده‌ها کشاورزان است؟ (۵۲ درصد جمعیت ایران) گفت: نه. گفتیم: منظورت

طبقات کم درآمد و پایین جامعه است؟ (یک سوم جمعیت) گفت: نه. گفتیم: منظور جنوب شهری های تهران است؟ (دو سوم جمعیت ۶ میلیونی پایتخت) گفت: نه. و خوب، معلوم بود که منظورش از "توده ها" متمولین شمال شهر است. اما زمانی که امام زنده است هیچ سؤالی پیش نمی آید که اگر یک کودتای طرفدار رژیم سیاسی صورت گرفت چه خواهد شد، اما بعد از امام؛ خیلی چیزها به سرعت فرق خواهد کرد و شاید به سرعت هم به بدی گراید.^(۴۱)

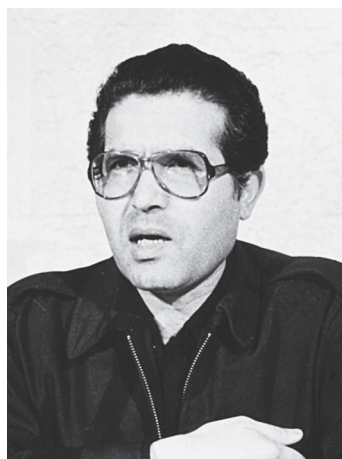
۲۰۸

ناخدا یکم بهرام افضلی، فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در مصاحبه ای اختصاصی با روزنامه کیهان که امروز منتشر شد، مطالبی را درباره وضعیت جغرافیای سیاسی منطقه و تهدیدات پیرامونی انقلاب نوپای اسلامی ایران بیان کرد. وی با اشاره به اینکه اقیانوس هند را "اقیانوس آینده" نامیده اند و سرنوشت سیاسی آینده در زیر و روی این اقیانوس حل و فصل خواهد شد، گفت:

«مدخل های اصلی این اقیانوس تنگه هرمز، باب المندب، دماغه امید نیک، سنگاپور و تنگه بین جزایر سوماترا و میرجاوه است که کلاً توسط ابر قدرت ها به خصوص دولت های غربی محافظت می شود. امریکاییان پس از ترک حضور نظامی انگلیس با توجه به نارضایتی ملل منطقه از حضور سیاسی، دکترین جدیدی را پیاده کردند. این کشور به فکر ایجاد پایگاه های هوایی و دریایی در نقاط دور افتاده افتاد که در حال حاضر بزرگ ترین آنها پایگاه هوایی - دریایی "دیه گو گارسیا" است که در ۲۵۰۰ مایلی جنوب شرقی بندرعباس واقع است. برای توازن نیروها، شوروی نیز به اقیانوس هند آمد و یک قدرت نمایی دریایی شکل گرفت.»

ناخدا یکم افضلی سپس به علل این هجوم یا قصد کنترل پرداخت و گفت: «امریکایی ها سعی کردند با وجود حضور و ایجاد پایگاه های جدید تحت عنوان حفاظت از خط کشتی رانی یا کنترل عبور و مرور این اقیانوس، ناوگان عظیمی را در نزدیکی مرزهای ما مستقر کنند. این در حالی است که کشورهای وابسته و دول دست نشانده امریکا چون عمان، کنیا و جدیداً سومالی و به خصوص بحرین تسهیلات بندری و دریایی در اختیار این کشور جهان خوار بگذارند، به خصوص بحرین که از چند دهه قبل به طور مرتب امریکا از آن به عنوان بندر و پایگاه استفاده می کند.»

وی سپس به بیان دلایل این تجمع و پیاده کردن رهنامه

ناخدا افضلی در مصاحبه با کیهان: هدف اصلی امریکا از حضور نظامی در منطقه جلوگیری از گسترش انقلاب اسلامی است.

امریکا می‌پردازد و هدف‌ها را چنین تشریح می‌کند: «هدف اصلی امریکا از حضور نظامی این‌چنین گسترده در منطقه دو اصل کلی است: یکی جلوگیری از گسترش انقلاب اسلامی ایران به کشورهای هم‌جوار و دوم، به خاک و خون کشیدن انقلاب ایران؛ چراکه به‌قول ژیسکار دستن که از کارتر نقل‌قول کرده است، امریکا حاضر نیست حاکمیت خود را بر دو کشور آلمان و ایران از دست بدهد. جهان‌خوار بزرگ برای رسیدن به این دو هدف از محاصره اقتصادی شروع کرد. بعد عملیات ایدایی و فرسایشی را آغاز کرد که در این راه از عوامل بعث عراق، خودفروختگان ایرانی و یا ناآگاهان داخلی حداکثر بهره‌برداری را کرد. امریکا دوستانش را وادار ساخت که قطعات یدکی موردنیاز صنایع ایران را تأمین نکنند، از ایران نفت نخرند و... که هدف همه این عملیات کاملاً واضح است.»

فرمانده نیروی دریایی در بخش دیگری از این مصاحبه درباره امکان محاصره دریایی ایران گفت: «خلیج فارس با منابع بی‌کران نفتی که برای تغذیه صنایع عظیم دول غرب و ژاپن سرازیر می‌گردد، از چنان موقعیت استراتژیکی و اقتصادی برخوردار است که حتی تصور چنین عملی که منافع دول بزرگ غرب را در مخاطره شدید قرار خواهد گرفت غیرمتصور است. بنابراین، به نظر من امکان چنین امری خودبه‌خود منتفی است.»

افضلی درمورد اینکه چرا ناوچه‌های جنگی ایران که در فرانسه و انگلستان ساخته شده است از طرف این کشورها به ایران تحویل داده نمی‌شود، گفت: «سه فروند از ناوچه‌های موشک‌انداز باقیمانده در فرانسه در ظاهر تحت عنوان اختلاف قراردادی و در باطن به علل سیاسی، باوجودی که بیش از یک سال و اندی از اتمام ساختمان آن می‌گذرد، در بندر "شربورگ" فرانسه به حال بلا تکلیف نگاهداری می‌شود. مقامات فرانسوی ما را به کارخانه سازنده و کارخانه به دولت و وزارت دفاع این کشور حواله می‌دهد. مذاکراتی در این مورد صورت گرفته است و امیدواریم مسئله به‌نحوی حل و فصل گردد.»

وی همچنین درباره اینکه ناو خارک تحویل ایران شده، ولی باین حال، نتوانسته است از دولت انگلستان اجازه حرکت دریافت کند، گفت:

«دولت انگلستان به استناد روابط حسنه‌ای که با ممالک متحده امریکا دارد، باوجودی که ادعای استقلال و غیروابستگی می‌کند، برخلاف مصالح اقتصادی و سیاسی خودش، با استناد به دستاویز مسخره شرایط موجود سیاسی، اجازه‌نامه خروج این ناو را علی‌رغم اینکه همه هزینه‌ها پرداخت شده است، به استناد حق حاکمیت خود، صادر نمی‌کند. به این ترتیب، چندین ماه است نیروی دریایی و پرسنل ما را سرگردان ساخته است. البته اقداماتی از طریق وزارت امور خارجه و وزارت دفاع در این زمینه با فشارهایی به دولت انگلیس صورت گرفته است، اما منجر به نتیجه مطلوب نشده است. حتی دولت انگلیس از واگذاری سوخت موردنیاز برای چرخش امور داخلی ناو به حد کافی نیز خودداری ورزیده است...»^(۴۲)

باینکه پس از حدود دو هفته مناقشه بر سر معرفی و انتخاب نخست‌وزیر، سرانجام امروز بنی‌صدر، محمدعلی رجایی را به‌عنوان نخست‌وزیر به مجلس شورای اسلامی معرفی کرد، سیر انتخاب نخست‌وزیر، متن نامه بنی‌صدر در این خصوص به رئیس مجلس و نیز سخنرانی وی در پنجمین گزشت* در اجتماع مردم جنوب تهران، نشان می‌دهد که تمایل چندانی به این انتخاب نداشته است.

در متن نامه بنی‌صدر به رئیس مجلس آمده است: «با استناد به شور هیئت منتخب و تمایلی که از سوی آن مجلس محترم اظهار شده است، آقای محمدعلی رجایی را به‌عنوان نخست‌وزیر معرفی می‌کنم. ...»^(۴۳) این موضوع، در داخل و خارج از ایران، بازتاب داشته است؛ از جمله: روزنامه کیهان که متمایل به افکار نهضت آزادی است، در این زمینه چنین گزارش داد: «بنی‌صدر پیش از این پس از مذاکرات مختلفی که با رهبران حزب جمهوری اسلامی کرده بود، مهندس مصطفی میرسلیم را به‌عنوان نخست‌وزیر معرفی کرد، اما در مجلس حمایت کافی از وی به عمل نیامد، به‌گونه‌ای که بنی‌صدر در یکی از سخنان خود عنوان کرد که چنین چیزی گویا از قبل نیز پیش‌بینی شده است و ادعا کرد که حمایت لازم از میرسلیم به عمل نیامد.» این گزارش می‌افزاید: «پس از اینکه مشخص شد میرسلیم نمی‌تواند رأی کافی را در مجلس بیاورد، بنی‌صدر بلافاصله

و قبل از بحث علنی، پیشنهاد نخست‌وزیری میرسلیم را پس گرفت. مجلس نیز طی این مدت گفت‌وگوهایی داشت که طی یکی از جلسات آن قرار شد هیئت تشخیص صلاحیت نخست‌وزیر تشکیل شود. این هیئت سرانجام پنجمین گزشته، محمدعلی رجایی را به‌عنوان نخست‌وزیر پیشنهاد کرد. روزنامه انقلاب اسلامی که بیشتر افکار رئیس‌جمهوری را مطمح‌نظر قرار می‌دهد، دیروز [شنبه ۱۳۵۹/۵/۱۸] رجایی را نخست‌وزیر منتخب مجلس و نه بنی‌صدر معرفی کرد. این معرفی و آن‌هم بدین‌گونه، خود می‌تواند احتمالاً نشانگر کمی تمایل بنی‌صدر به انتخاب رجایی باشد.»^(۴۴)

پس از دو هفته مناقشه بر سر انتخاب نخست‌وزیر بنی‌صدر علی‌رغم تمایلش، در نامه‌ای به مجلس، محمدعلی رجایی را به‌عنوان نخست‌وزیر معرفی کرد.

در این حال، جامعه روحانیت مبارز تهران نیز که سابقه نوعی حمایت از بنی‌صدر در مقابل حزب جمهوری اسلامی را دارد، باتوجه به سخنان امام خمینی به مناسبت

* این موضوع به تفصیل در روزشمار ۱۳۵۹/۵/۱۶، درج شده است.

روز جهانی قدس، امروز در اطلاعیه‌ای، ضمن تأکید بر اسلامیت نظام، درباره شرایط انتخاب نخست‌وزیر و لزوم اتحاد و عدم اختلاف میان جناح‌های حاکم بر نظام، به اعلام مواضع پرداخت. در بخشی از این اطلاعیه آمده است: «امام خمینی، رهبر بزرگ انقلاب و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی، بار دیگر با دم مسیحایی خود مسئولان امور و دولتمردان را به وحدت کلمه دعوت کردند و ضمن تأکید بر اسلامیت انقلاب برای چندمین بار ماهیت ملی‌گرایان و گروهک‌های به اصطلاح خلقی را افشا ساختند و خیانت آنها را نسبت به انقلاب اسلامی و وابستگی‌شان را به ابرقدرت‌ها گوشزد فرمودند.»

این اطلاعیه سپس به شرایط انتخاب نخست‌وزیر و دولت پرداخته است: «ملت ما خواهان نخست‌وزیر و دولتی مکتبی، قاطع، انقلابی، جوان، باتقوا، و مؤمن به انقلاب اسلامی و ولایت فقیه و خط اصیل امام خمینی است. بنابراین، تنها از کابینه‌ای پشتیبانی خواهد کرد که دارای شرایط فوق براساس رهنمودهای امام باشد. مجلس شورای اسلامی که خانه امید این امت است باید در انتخاب نخست‌وزیر و دولت آینده معیارهای مکتبی را نصب‌العین خود قرار دهد و در برابر چهره‌های غرب‌زده و ملی‌گرا و لیبرال و سازش‌کار شدیداً مقاومت کند تا دیگر اشتباهات گذشته تکرار نشود. بیانات امام نمایشگر خاطر آزردۀ ایشان و ملت از اختلافات موجود است. مسئولان امور با رعایت موازین اسلامی دست به دست هم بدهند، همانند ملت متحد و یکپارچه خود در راه تداوم انقلاب و استقرار کامل جمهوری اسلامی و ایفای رسالت جهان‌شمول آن ایثارگرانه تلاش کنند...»^(۴۵)

از سوی دیگر، رسانه‌های غربی ضمن اشاره به نامه امروز بنی‌صدر و معرفی محمدعلی رجایی، به بررسی این موضوع پرداخته‌اند. ازجمله رادیو کلن آلمان غربی گزارش داده است: «به نظر می‌رسد که موضوع انتخابات نخست‌وزیر ایران به مرحله نهایی خود نزدیک می‌شود و بین رئیس‌جمهوری ایران دکتر سیدابوالحسن بنی‌صدر و مجلس شورای اسلامی ایران در این زمینه توافق حاصل شده است...» رادیو کلن سپس انتخاب رجایی را یک پیروزی مهم برای بنی‌صدر به شمار آورده و می‌گوید: «عدم عضویت و وابستگی محمدعلی رجایی به حزب جمهوری اسلامی مبین این واقعیت است که رئیس‌جمهور ایران در اختلاف نظر خود با مجلس شورای اسلامی ایران که حزب جمهوری اسلامی در آن از اکثریت کامل برخوردار است، به پیروزی مهمی دست یافته است، زیرا حزب جمهوری اسلامی ایران سعی داشت که نخست‌وزیر آینده ایران از میان اعضای آن حزب انتخاب شود... توصیه آیت‌الله خمینی به مجلس و رئیس‌جمهور مبنی بر حل اختلاف‌نظرها و یافتن راهی برای توافق، شاید در تسریع سازش بین رئیس‌جمهور و مجلس بی‌تأثیر نبوده است. به هر حال، امید می‌رود که با قطعیت یافتن انتخاب محمدعلی رجایی، نابسامانی که در دستگاه حکومتی ایران وجود دارد و

قبل از همه مسئله گروگان‌های امریکایی در ایران که باعث انزوای ایران در صحنه جهانی شده است، خاتمه یابد.^(۴۶) اما مفسر رادیو لندن برخلاف تفسیر رادیو کلن، معرفی محمدعلی رجایی را نوعی شکست بزرگ و عقب‌نشینی برای بنی‌صدر می‌داند و می‌گوید: «اکنون معلوم شده است که بیشتر نمایندگان مجلس شورای اسلامی به نخست‌وزیر شدن محمدعلی رجایی رأی تمایل دادند و دکتر بنی‌صدر، رئیس‌جمهوری ایران که با ۷۵ درصد آرای ملت انتخاب شده، ناگزیر این را پذیرفته است و اینک محمدعلی رجایی وزیر آموزش و پرورش دولت موقت، در آستانه نخست‌وزیری است.»

این رادیو سپس از قول مفسر خود درباره محمدعلی رجایی توضیح بیشتری داده است: «... وی در اوایل سال‌های ۱۹۶۰، به عضویت نهضت آزادی ایران به رهبری مهندس بازرگان درآمده و در رژیم شاه سابق به‌خاطر فعالیت‌های سیاسی خود چندین سال در زندان به سر برده است. محمدعلی رجایی همواره ارتباط نزدیکی با جامعه روحانیت ایران داشته است و صلاحیت وی از نظر اسلامی بی‌شک مورد تأیید حزب جمهوری اسلامی قرار دارد. هنوز روشن نیست که آقای رجایی شخصاً تا چه حد پیرو روش افراطی و قشری می‌باشد، ولی هم‌اکنون از وی چنین نقل شده است که دولت وی سازش‌ناپذیر خواهد بود. وی همچنین اظهار داشته است که دولت باید از انقلابیون پیرو خط امام تشکیل گردد. تقریباً شکی نیست که پیشنهاد تعیین آقای رجایی به سمت نخست‌وزیر نمایانگر شکست بزرگی برای دکتر بنی‌صدر است. ... بنی‌صدر با این اقدام خود سرانجام سدی را که مانع انجام اقدامات جدی و ضروری مجلس از قبیل بحث و تصمیم درباره سرنوشت گروگان‌های امریکایی بود از میان برداشته است.»

مفسر رادیو لندن با این بیان به موضوع بحران گروگان‌گیری در دولت موقت می‌پردازد و می‌گوید: «مسئله گروگان‌های امریکایی یکی از مسائل عمده‌ای بود که به استعفای مهندس بازرگان در ماه نوامبر گذشته منجر گردید. باآنکه یکی از علل اصلی استعفای وی وجود مراکز متعدد قدرت در ایران بود که در واقع اختیار اداره مملکت را از وی سلب کرده بودند، درحقیقت از زمان استعفای مهندس بازرگان تاکنون در هر دو مورد یادشده چندان تغییری حاصل نگردیده است، ولی حزب جمهوری اسلامی موفق شده است که در برابر کاهش قدرت پرزیدنت بنی‌صدر و هواخواهان وی موقعیت خود را چه در داخل و چه در خارج از مجلس تحکیم نماید.»

مفسر بی‌بی‌سی در پایان می‌افزاید: «دکتر بنی‌صدر اشاره کرده است اگر کابینه و نخست‌وزیر مورد تأیید وی نباشد مسئولیت اقدامات آنان را نخواهد پذیرفت. دکتر بنی‌صدر گفته است که در صورت لزوم از مردم کسب‌نظر خواهد کرد.»^(۴۷)

امروز عصر، امام خمینی در دیدار با شرکت‌کنندگان در همایش قدس که برای حضور در این گردهمایی به ایران آمده‌اند، سخنان مبسوطی ایراد کرد* که بخش‌هایی از آن چنین است:

«مشکل مسلمین فقط قدس نیست، این یکی از مشکلاتی است که مسلمین دارند. افغانستان مگر از مشکلات مسلمین نیست؟ پاکستان مگر از مشکلات مسلمین نیست؟ ترکیه مگر از مشکلات مسلمین نیست؟ مصر مگر از مشکلات مسلمین نیست؟ عراق مگر از مشکلات مسلمین نیست؟ باید ما تحلیل کنیم که مشکل که در همه اقطار مسلمین هست، از کجا پیدا شده است و راه‌حلش چیست؟ چرا مسلمین در همه‌جای دنیا تحت فشار حکومت‌ها و ابرقدرت‌ها هستند و راه‌حل این مسئله چیست تا اینکه هم رمز پیروزی بر همه مشکلات به دست بیاید و هم قدس و افغان و سایر بلاد مسلمین آزاد بشوند.

مشکل مسلمین، حکومت‌های مسلمین است. این حکومت‌ها هستند که مسلمین را به این روز رسانده‌اند. ملت‌ها مشکل مسلمین نیستند. ملت‌ها با آن فطرت ذاتی که دارند، می‌توانند مسائل را حل کنند، لکن مشکل، دولت‌ها هستند. شما سرتاسر ممالک اسلامی را وقتی که ملاحظه کنید کم جایی را می‌توانید پیدا بکنید که مشکلاتشان به واسطه حکومت‌هایشان ایجاد نشده؛ این حکومت‌ها

هستند که به واسطه روابطشان با ابرقدرت‌ها و سرسپردگی‌شان با ابرقدرت‌های چپ و راست، مشکلات را برای ما و همه مسلمین ایجاد کرده‌اند. اگر این مشکل از پیش پای مسلمین برداشته بشود، مسلمین به آمال خودشان خواهند رسید و راه‌حلش با دست ملت‌هاست.» (۴۸)

امام خمینی در دیدار شرکت‌کنندگان همایش قدس با ایشان:

مشکل مسلمین فقط قدس نیست، مسلمین در همه جای دنیا تحت فشار ابرقدرت‌ها هستند، مشکل مسلمین حکومت‌های مسلمین است، شما کوشش کنید ملت‌های خودتان را بیدار کنید.

امام خمینی سپس با اشاره به چگونگی شکل‌گیری انقلاب اسلامی در ایران و معنویت حاکم بر مردم، در بخش دیگری از سخنانش ملی‌گرایی را اساس بدبختی دانست و گفت: «آن چیزی که از همه چیز [بیشتر] برای آنها مطرح است، اسلام است و آن

* ضمیمه دارد؛ بازتاب سخنان امام در رادیو آمریکا دربارهٔ پاکستان.

چیزی که سر راه اسلام قرار دادند، این حکومت‌های فاسدند. با دست حکومت‌های فاسد و با تبلیغ حکومت‌های فاسد، این نژادپرستی‌ها و گروه‌پرستی‌ها در بین مسلمین رشد کرده. عرب‌ها را در مقابل عجم‌ها و ترک‌ها قرار دادند و عجم‌ها را در مقابل عرب‌ها و ترک‌ها را در مقابل دیگران و همه نژادها را در مقابل هم.

اینکه من مکرر عرض می‌کنم که این ملی‌گرایی اساس بدبختی مسلمین است، برای این است که این ملی‌گرایی، ملت ایران را در مقابل سایر ملت‌های مسلمین قرار می‌دهد، و ملت عراق را در مقابل دیگران... حکومت‌هایی که در بلاد مسلمین هست، اینها به اسلام هیچ کاری ندارند. اگر یک دفعه اسلام بگویند، برای این است که شما را بازی بدهند. اسلام صدام هم مثل اسلام محمدرضاخان است. اسلام آن مصری هم؛ سادات هم، مثل اسلام صدام است. این یک اسلامی است که در لفظ گفته می‌شود، لکن پایگاه درست می‌کند و می‌گوید ما همراه هم می‌شویم، برویم ایران را از بین ببریم. ایران یعنی چه؟ یعنی، یک مملکت اسلامی. با کافر هم عهد می‌شود برای کوبیدن مسلمین. این فرم اسلام آقای سادات! اسلامش این فرم است. آقای صدام هم اسلامش این فرم است که می‌گوید: اسلام. می‌گوید: مسلم... در بعضی از نطق‌هایش گفته که با ملت ایران ما کاری نداریم، ما همراه هستیم، با حکومت ایران هم همراهیم. اما روزی نمی‌شود، الا اینکه سرحدات این ملت را، سرحدات این مملکت را با آتش و توپ‌های کذا مورد تجاوز قرار می‌دهد. این یک فرم اسلامی است؛ اسلام وارداتی از امریکا و وارداتی از شوروی!

ما تا به اسلام برنگردیم؛ اسلام رسول‌الله، تا به اسلام رسول‌الله برنگردیم، مشکلاتمان سر جای خودش هست، نه می‌توانیم قضیه فلسطین را حلش کنیم و نه افغانستان را و نه سایر جاها را. ملت‌ها باید برگردند به صدر اسلام. اگر حکومت‌ها هم با ملت‌ها برگشتند که اشکالی نیست و اگر برگشتند، ملت‌ها باید حساب خودشان را از حکومت‌ها جدا کنند و با حکومت‌ها آن کنند که ملت ایران با حکومت خودش کرد تا مشکلات حل بشود، و الا هی ما روز قدس بگیریم، فریاد بزنیم، هی آقایان اجتماع کنند و حرف بزنند، فریاد و حرف جلو آنها را نمی‌گیرد. بلی، گاهی می‌گیرد... اگر در روز قدس تمام کشورهای اسلامی، ملت‌ها همه برخیزند و فریاد بزنند، نه برای قدس تنها، برای همه ممالک اسلامی، پیروز خواهند شد. ما با فریاد، محمدرضاخان را بیرونش کردیم. ... گمان نکنند که فریاد و شعار فایده ندارند. نخیر، شعار فایده دارد.»^(۴۹)

امام خمینی در بخش دیگری از سخنان خود درباره مسئله صدور انقلاب گفت: «ما که می‌گوییم "انقلابمان را می‌خواهیم صادر کنیم"، می‌خواهیم این را صادر کنیم، می‌خواهیم این مطلب را، همین معنایی که پیدا شده، همین معنویتی که پیدا شده است در ایران، همین مسائلی که در ایران پیدا شده، ما می‌خواهیم این را صادر کنیم. ما نمی‌خواهیم شمشیر بکشیم و تفنگ بکشیم و حمله کنیم. عراق با ما الآن مدت‌هاست دارد حمله می‌کند و ما هیچ حمله‌ای به آنها نمی‌کنیم. آنها حمله

می کنند ما دفاع می کنیم. دفاع لازم است. ما می خواهیم که این انقلابمان را، انقلاب فرهنگی مان را، انقلاب اسلامی مان را به همه ممالک اسلامی صادر کنیم. و اگر این انقلاب صادر شد، هر جا صادر بشود این انقلاب، مشکل حل می شود. شما کوشش کنید که این طوری که ایران انقلاب کرد و این طوری که ایران الآن هم حاضر برای همه چیز است، ملت های خودتان را بیدار کنید. ...»^(۵۰)

۲۱۱

دولت سوریه مهلت تسلیم شدن اعضای سازمان اخوان المسلمین را تمدید کرد. گزارش آسوشیتدپرس از دمشق در این باره حاکی است:

«حافظ اسد رئیس جمهوری سوریه، امروز به اعضای سازمان زیرزمینی اخوان المسلمین که با رژیم سوسیالیستی وی مخالفاند، ۲۰ روز دیگر فرصت داده است که خود را به مقامات کشور تسلیم نمایند و از مجازات مرگ رهایی یابند. در یک بیانیه دولتی آمده است که این اقدام ریاست جمهوری در پاسخ به درخواست روحانیون و حاکمان محلی صورت گرفته است، زیرا تعداد زیادی از اعضای این سازمان سرگرم تسلیم شدن به مقامات دولتی می باشند. براساس گزارشات رسمی، طی یک ماه مهلت تعیین شده که امشب به پایان می رسد، حدود ۶۰۰ تن از چریک های مسلمان عضو اخوان المسلمین با تحویل سلاح های خود تسلیم مقامات دولتی شده اند. اعضای اخوان المسلمین به خاطر مبادرت ورزیدن به سوءقصد های سیاسی و بمب گذاری ها که به ادعای دولت در این حملات بیش از ۱۵۰ نفر از طرفداران حافظ اسد در شانزده ماه گذشته از جمله ۳ مشاور روسی، در سوریه جان خود را از دست داده اند، از طرف دولت سوریه مورد نکوهش قرار گرفته اند.»^(۵۱)

۲۱۲

موضوع ورود روز گذشته ناوهای جنگی و تفنگ داران دریایی امریکا به اقیانوس هند و پیوستن قریب الوقوع آنها به ناوگروه امریکا در خلیج فارس، امروز در رسانه های خارجی بازتاب داشت. از جمله خبرگزاری آسوشیتدپرس از واشنگتن گزارش می دهد که وزارت دفاع ایالات متحده اعلام کرد که ۱۸۰۰ جنگجوی دریایی ایالات متحده وارد اقیانوس هند شدند تا جنگجویان دیگری را که در این آب ها مشغول انجام وظیفه هستند یاری دهند. این جنگجویان در یک گروه متشکل از ۴ کشتی نیروی دریایی ایالات متحده از دریای جنوبی چین به منطقه اقیانوس هند سفر کرده اند. جنگجویان تازه نفس واحد مشابه اجازه خواهند داشت که پس از یک گشت دریایی در منطقه اقیانوس هند، به ناوگان ششم ایالات متحده در مدیترانه بازگردند. این گزارش می افزاید: «ایالات متحده در پاسخ به انقلاب ایران و مداخله شوروی در افغانستان گروهی از جنگجویان نیروی دریایی خود را به عنوان یک آرایش نظامی از اوایل امسال در آب های منطقه به حال آماده باش نگهداشته است.»^(۵۲)

رادیو مسکو نیز ضمن اعلام این خبر از قول وزارت جنگ امریکا، افزود: «این واحد تفنگ‌داران دریایی به ناوگروه امریکا که در خلیج فارس در نزدیکی سواحل ایران مستقر است خواهد پیوست و به مانور خواهد پرداخت. به عقیده ناظران، این عملیات بر وخامت اوضاع منطقه که پس از شکست ماجرای نظامی واشنگتن علیه ایران در ماه آوریل که به بهانه آزادکردن گروگان‌ها صورت گرفت، بازهم خواهد افزود.»^(۵۳)

ضمیمه گزارش ۲۰۴: نامه ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران به فرماندهی سپاه پاسداران درباره حادثه زخمی شدن چند پاسدار حین درگیری در روستاهای اطراف نقده

«... برابر گزارش لشکر ۶۴ ارومیه، پاسخ واصله حاکی است به هنگام درگیری پاسداران با مهاجمین مسلح حزب دمکرات، موقعیت به صورتی می‌گردد که پاسداران و مهاجمین در محاصره یکدیگر افتاده و از طرف پاسداران درخواست هلیکوپتر می‌گردد که بلافاصله هلیکوپتر به منطقه درگیری حوالی آبادی خلیفان اعزام که ضمن تیراندازی، مهاجمین با به جا گذاشتن ۳ نفر کشته و انواع سلاح سبک و سنگین، متواری می‌شوند و در این جریان، گویا ۴ نفر از برادران پاسدار در اثر تیراندازی‌های طرفین و یا احیاناً به انگیزه نزدیکی عناصر خودی با مهاجمین، مورد اصابت گلوله واقع و زخمی می‌گردند؛ لیکن فرمانده سپاه پاسداران نقده به تصور اینکه هلیکوپترها دارای دوربین‌های مجهز می‌باشند و می‌توانند عناصر خودی و مهاجمین را از یکدیگر تشخیص دهند (درحالی‌که هلیکوپترها فاقد دوربین می‌باشند) شکایت نموده [است].»^(۵۴)

ضمیمه گزارش ۲۰۶: بخش‌هایی از اطلاعیه حزب جمهوری اسلامی آمل درباره حوادث روز گذشته در راه‌پیمایی روز قدس در گزنک آمل

«... در روز قدس، منافقین بیانیه‌ای منتشر می‌کنند و در آنجا قبل از حادثه‌آفرینی به "خلق مسلمان" هشدار می‌دهند (دقت فرمایید!!) و بالاخره در روز قدس در گزنک به مردمی که از منطقه لاریجان آمده بودند و علیه کفر حاکم بر مسجدالاقصی و کفر شرق و غرب راه‌پیمایی داشتند، حمله می‌نمایند و با شلیک گلوله و پرتاب سنگ نیروهای خلقی و مترقی از مجاهدین راه طاغوت، به سرکردگی چماق‌دار مترقی! (پزشک منطقه) که از مدت‌ها قبل آگاهانه گزنک را انتخاب نموده بود (برادران و خواهرانی که با زمینه‌سازی آقایان غائله‌آفرین در گزنک آشنا باشند، خطوط را ریشه‌ای درک خواهند کرد، به‌ویژه در ماه مبارک رمضان) دو شهید به نام برادر حمید معلمی و برادر قدرت‌الله زاهدی در این منطقه به جای می‌گذارند. جالب اینجاست که برادر زاهدی قبلاً نیز در پی اندرزهای پدران خود نسبت به فرزندان مبنی بر اینکه از منافقین جدا شوند، از جانب یکی از فرزندان تهدید به قتل می‌شود. ما از مقامات مسئول خواهانیم که مسئله را پیگیری کرده تا انتقام را از حادثه‌آفرینان زمینه‌ساز کودتا و دخالت‌های نظامی شرق و غرب بستانند. ضمناً از مردم مسلمان خواهانیم همگام با تمامی نهادهای انقلابی و روحانیت اصیل اسلام، حضور خود را در صحنه‌ها اعلان دارند. اتهامات وارده بر برادر مجاهد عبدالله فردوسی را شدیداً تکذیب نموده و توضیحات لازم به‌وسیله ایشان در تکیه "اسک" به مردم داده خواهد شد. در خاتمه، پشتیبانی این دفتر را از برادران و خواهران روزه‌دار متحصن در تکیه اسک اعلام می‌داریم. حزب جمهوری اسلامی - آمل.»^(۵۵)

ضمیمه گزارش ۲۱۰: بازتاب سخنان امام درباره پاکستان در رادیو امریکا

سخنان امام خمینی در جمع اعضای شرکت‌کننده در همایش جهانی روز قدس، در رسانه‌های جمعی غرب بازتاب داشت. از جمله رادیو صدای امریکا در بخش‌های خبری خود به این موضوع و بازتاب آن در پاکستان پرداخت. در بخشی از گزارش این رادیو آمده است:

«رهبر مذهبی ایران خطاب به نمایندگان شرکت‌کننده در روز قدس که از طرف عده زیادی از کشورهای مسلمان در آن شرکت جسته بودند گفت: امروزه در دو کشور مصر و عراق دین اسلام با شأن و مقام واقعی خود فاصله زیادی دارد. وی اضافه کرد که در سایر کشورهای اسلامی نیز نظیر افغانستان، پاکستان و ترکیه کشورهایی که بنا به گفته وی زیر نفوذ یکی از دو ابرقدرت امریکا و روسیه شوروی هستند موقعیت اسلام بهتر از این نمی‌باشد. بیانات آیت‌الله خمینی مؤید حملات اخیر مطبوعات ایران علیه روش و سیاست محمد ضیاءالحق، رئیس‌جمهور پاکستان، است. مطبوعات ایران در هفته‌های اخیر، ضیاءالحق را نظیر شاه ایران، عامل ایالات متحده امریکا خواندند. گرچه پاکستان به‌طور آشکار نسبت به سیاست ضدپرزیدنت ضیاءالحق در ایران، عکس‌العملی از خود نشان نداده، ولی به‌طوری‌که گزارش شده است، پاکستان از راه‌های دیپلماتیک شدیداً به این سیاست ایران اعتراض کرده است. ضمناً دولت پاکستان از آغاز روی کارآمدن رژیم جدید ایران سعی کرده است با حمایت از رژیم ایران در محافل بین‌المللی و ارسال گوشت و سبزیجات و دیگر مواد غذایی موردنیاز به آن کشور، در ردیف دوستان ایران قرار گیرد. همچنین سازمان هواپیمایی بین‌المللی پاکستان وسایل و قطعات یدکی موردنیاز ایران را به آن کشور ارسال داشته است تا سازمان هواپیمایی ایران بتواند به کار خود ادامه دهد. علاوه بر آن، علی‌رغم حملات مطبوعات ایران علیه پاکستان، آن کشور از انتقاد دولت ایران و یا شخص آیت‌الله خمینی خودداری کرده است. در پاکستان این احساس وجود دارد که انتقادات و حملات ضدپرزیدنت ضیاءالحق از طرف عوامل و عناصر تندرو و چپ ایران سرچشمه می‌گیرد. حملات ضدپاکستانی اخیراً مورد انتقاد شدید قطب‌زاده، سرپرست وزارت امور خارجه ایران، قرار گرفت. وی حمایت پاکستان را از ایران ستود و هشدار داد که ادامه انتقادات ایران از پاکستان، ایران را به‌سوی انزوا می‌کشاند. ...»^(۵۶)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۵۹/۵/۱۸

۱. سند شماره ۲۸۳۳۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از هنگ قصرشیرین به ناحیه کرمانشاه (رکن ۱، ۱۳۵۹/۵/۱۸)؛ و - سند شماره ۳۳۳۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن ۳ عملیات) به دفتر ریاست جمهوری، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۲. سند شماره ۲۸۳۲۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از هنگ قصرشیرین به ناحیه کرمانشاه (رکن ۳)، ۱۳۵۹/۵/۱۸؛ و - سند شماره ۲۸۳۳۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه کرمانشاه به تهران - ت - ف - ژاجا - ۳ (مرکز عملیات فرماندهی)، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۲، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی قصرشیرین.
۴. سند شماره ۲۸۳۲۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از هنگ قصرشیرین به کرمانشاه (رکن ۳)، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۵. سند شماره ۴۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار برون‌مرزی استانداری خوزستان، شماره سریال ۲، ص ۴، ۱۳۵۹/۶/۲۶، به نقل از لشکر ۹۲ زرهی اهواز (رکن ۲)، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۶. همان، به نقل از ناحیه ژاندارمری خوزستان (رکن ۲)، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۷. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۲، خبرنگار کیهان از قصرشیرین.
۸. سند شماره ۱۱۴۸۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (سندج)، ج ۴، از واحد اطلاعات و بررسی‌های سیاسی کردستان به فرماندهی سپاه پاسداران، ۱۳۵۹/۵/۱۷.
۹. سند شماره ۴۰۹۲۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (کامیاران)، ص ۶۴، بولتن خبری
۱۰. مرکز فرماندهی - عملیات سپاه، ص ۲.
۱۱. سند شماره ۵۶۴۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نقده)، ص ۶۲، سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، مستند به خبر لشکر ۶۴ ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۱۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از ارومیه.
۱۳. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۳، خبرنگار کیهان از ارومیه، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران ارومیه.
۱۴. سند شماره ۴۲۵۵۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نقده)، ص ۵۸، از سپاه ارومیه به سپاه نقده، ۱۳۵۹/۵/۱۷.
۱۵. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۳، خبرنگار کیهان از ارومیه.
۱۶. سند شماره ۵۶۴۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نقده)، ص ۶۱، از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۱۸، برابر گزارش ناحیه ۵ ژاندارمری ارومیه.
۱۷. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۵، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۱، از ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۱۹؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۳، خبرنگار اطلاعات از ارومیه؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۲.
۱۸. سند شماره ۱۱۴۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (اشنویه)، ص ۲۵۹، از قسمت خبری اطلاعات ستاد به سپاه (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۵/۲۱.
۱۹. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۴، خبرنگار

۳۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۴.
۳۶. سند شماره ۵۶۴۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نقده)، ص ۱۶۳، از عملیات سنندج به عملیات سپاه مرکز، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۳۷. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۵، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۲، از آمل، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۳۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از آمل.
۳۹. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۱۵، به نقل از خبرگزاری پارس از خرم‌آباد.
۴۰. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۳.
۴۱. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۱۲، به نقل از نشریه میل/یست چاپ لندن.
۴۲. همان.
۴۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۶ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۱.
۴۴. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۹.
۴۵. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۲.
۴۶. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۴، ۱۳۵۹/۵/۱۹، صص ۱۵ و ۱۶، رادیو کلن (فارسی)، ساعت: ۱۴:۳۰، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۴۷. همان، صص ۱۰ و ۱۱، رادیو لندن (فارسی)، ساعت: ۲۰:۴۵، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۴۸. صحیفه نور، ج ۱۳، صص ۸۴ - ۸۳.
۴۹. همان، صص ۹۰ - ۸۷.
۵۰. همان، صص ۹۱ - ۹۰.
۵۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۱۴۴، آسوشیتدپرس از دمشق، ۹ اوت (۱۳۵۹/۵/۱۸).
۵۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۱۲، به نقل از خبرگزاری آسوشیتدپرس از واشنگتن.
۵۳. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، ۱۴۴، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۲۰، رادیو مسکو (فارسی)، ساعت: ۱۵:۳۰، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۵۴. سند شماره ۴۲۹۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نقده)، ص ۱۱۳، از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به سپاه پاسداران، ۱۳۵۹/۶/۱۹، بازگشت به شماره ۱۰/۲۴۸ - ۱۱/۳۰، مورخه ۱۳۵۹/۵/۲۵.
۵۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از آمل.
۵۶. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۵، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۴، رادیو صدای آمریکا (فارسی)، ساعت: ۲۲، ۱۳۵۹/۵/۱۹ و خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۶، ۱۳۵۹/۵/۲۱، ص ۲۴، رادیو صدای آمریکا (فارسی)، ساعت ۷، ۱۳۵۹/۵/۲۰ عیناً همین مطالب را تکرار کرده است.

- جمهوری اسلامی از ارومیه.
۱۹. سند شماره ۱۳۶۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نقده)، ص ۱۲۴، نامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نقده به فرمانده سپاه مرکز، ۱۳۵۹/۶/۲۵.
۲۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۴، به نقل از خبرنگار خبرگزاری پارس از ارومیه.
۲۱. سند شماره ۵۶۴۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نقده)، ص ۶۳، از مرکز فرماندهی سپاه، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۲۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۴، به نقل از خبرنگار خبرگزاری پارس از ارومیه.
۲۳. سند شماره ۴۲۵۵۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نقده)، ص ۸۱، از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ارومیه (اطلاعات و بررسی‌های سیاسی) به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تهران (اطلاعات و بررسی‌های سیاسی)، ۱۳۵۹/۵/۲۹.
۲۴. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۲، خبرنگار کیهان از ارومیه.
۲۵. سند شماره ۴۰۹۲۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (ارومیه)، ص ۱۳۶، بولتن خبری مرکز فرماندهی - عملیات سپاه، ص ۱، ۱۳۵۹/۵/۱۷، برابر اعلام نیروی زمینی مستند به گزارش لشکر ۶۴ ارومیه.
۲۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۲۷. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۳، خبرنگار کیهان از کرمانشاه.
۲۸. سند شماره ۵۶۵۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (پاوه)، ص ۱۹۸، از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۱۹، برابر اعلام ژاجا مستند به گزارش ناحیه ژاندارمری کرمانشاه.
۲۹. سند شماره ۵۶۴۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (پاوه)، ص ۱۹۶، از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۱۸.
۳۰. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص آخر، خبرنگار کیهان از کرمانشاه.
۳۱. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۹، به نقل از خبرنگار خبرگزاری پارس از کرمانشاه، مستند به گزارش ناحیه ژاندارمری کرمانشاه.
۳۲. سند شماره ۵۶۵۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (مریوان)، ج ۱، ص ۱۳۹، از سپاه مرکز فرماندهی به سماجا (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۵/۲۰؛ و - سند شماره ۵۶۵۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (مریوان)، ج ۱، ص ۱۳۴، از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۳۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۴، به نقل از سخنگوی مرکز فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
۳۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۴، به نقل از خبرنگار خبرگزاری پارس از سنندج.